

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

яскраво проявляється можливість саме розпорядника інформації на власний розсуд встановлювати баланс між правом на приватність, яке передбачено ст. 32 Конституції України та можливістю його обмеження, а відповідно може призвести до того, що «внаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їх певними ознаками виникають менш сприятливі умови або становище порівняно з іншими особами та/або групами осіб» [2].

Узагальнюючи все вище зазначене можна зробити висновок про необхідність застосування єдиного уніфікованого підходу у питаннях обмеження конституційних прав та свобод, який повинен передбачати однакові підстави, межі та порядок встановлення обмежень конституційних прав та свобод людини та громадянина.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.05.2023).
2. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/5207-17>
3. Рекомендації Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань додержання конституційного права людини і громадянина на доступ до інформації. URL: <https://rm.coe.int/recomendations-final-10-02-21/1680a165f7> (дата звернення: 01.05.2023).
4. Рішення Європейського суду з прав людини. Справа «Центр демократії та верховенства права проти України» (Заява № 10090/16). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/974_f18 (дата звернення: 01.05.2023).

Ключові слова: обмеження законом, обмеження в період війни або інших надзвичайних ситуацій у суспільстві, дискримінація, непряма дискримінація.

Key words: lawful restrictions, derogation in time of war or other public emergency, discrimination, indirect discrimination.

ВОЛКОВА ДАРІЯ ЄВГЕНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права*

РОЛЬ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

В сучасних умовах надзвичайно важливу роль грає реалізація конституційного права на охорону здоров'я. Високий рівень небезпеки для фізичного та психологічного здоров'я – як громадського, так і індивідуального – ставить багато викликів перед українським суспільством. Навіть знаходження громадян України за кордоном, на жаль, може гарантувати фізичну безпеку – але не гарантує стабільного

психологічного, емоціонального стану з огляду на військові дії в Україні. Значну роль у тому, щоб реалізувати право на охорону здоров'я, на сучасному етапі мають, та ще більшу – можуть мати релігійні організації.

По-перше, в Україні, за дорадянських часів, релігійні організації мали вагомі та тривалі традиції благодійницької допомоги, у тому числі у медичній сфері. При цьому релігійні організації направляли на таку допомогу не лише грошові кошти, але й були центрами лікування; багато релігійних діячів було водночас відомими лікарями, а монастирі були, у тому числі, оснащені лікарнями. За часів військових дій – наприклад, за часів Першої світової війни – саме релігійні організації, їхні члени активно залучались до надання медичної допомоги усім, хто постраждав під час військових дій. Ці традиції є важливими для сьогодення.

По-друге, вагоме значення має і та психологічна, допомога, яку надають представники релігійних організацій. Варто підкреслити, що психологічне здоров'я людини є не менш важливим, ніж здоров'я фізичне. Тісний зв'язок між ними все більш часто доводять фахівці-медики.

Все це привертає увагу до необхідності подальшого удосконалення конституційно-правової регламентації створення та функціонування релігійних організацій.

Конституція України 1996 року містить згадку про релігійні організації лише у ч. 2 ст. 35, де зауважено, що церква та релігійні організації в Україні відділені від держави [1]. Це положення, а також інші частини статті 35 є конституційним підґрунтям для створення та функціонування релігійних організацій в Україні.

Деталізація положень Конституції України щодо релігійних організацій та свободи совісті відбувається на законодавчому рівні у такому нормативно-правовому акті, як Закон України від 23 квітня 1991 року «Про свободу совісті та релігійні організації». Відповідно до його положень, «релігійними організаціями в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій» [2]. Варто підкреслити, що цей нормативно-правовий акт вже доволі давно потребує системного оновлення.

По-перше, його було прийнято за 5 років до прийняття Конституції України.

По-друге, після його прийняття було повністю оновлено законодавство про об'єднання громадян – втратив чинність Закон «Про об'єднання громадян», натомість з'явилися Закон «Про політичні партії в Україні» та Закон «Про громадські об'єднання». Хоча ані Закон «Про об'єднання громадян», ані Закон «Про громадські об'єднання» не розповсюджувались на релігійні організації, все ж вони закладали основні напрями правового регулювання формування та діяльності асоціацій за інтересами в Україні.

Системне оновлення положень Закону України від 23 квітня 1991 року «Про свободу совісті та релігійні організації» про релігійні

організації доцільно проводити, послідовно регламентуючи усі питання, пов'язані з конституційним статусом цих організацій. Загальновідомо, що основою конституційного статусу релігійних організацій виступає свобода совісті, а також і право на об'єднання. Але, єдиного підходу до визначення цього статусу та його структури в Україні поки що немає. У цьому вбачаються перспективи подальших досліджень у цьому напрямі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>

Ключові слова: релігійні організації, свобода совісті, свобода віросповідання, Конституція України, конституційні основи створення та діяльності релігійних організацій.

Key words: religious organizations, freedom of conscience, freedom of religion, Constitution of Ukraine, constitutional bases of creation and activity of religious organizations.

БАТАН ЮРІЙ ДМИТРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук*

ЗАПОБІЖНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ПРАВА У КОНТЕКСТІ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ

У попередніх наукових розвідках було зазначено, що запобігання порушенням прав людини «є метою сучасного правового впливу. Кожна правова система, кожна наявна в ній галузь, як і всі підгалузі, інститути, субінститути й навіть окремі правові норми мають власну, здебільшого більш вузьку й однорідну, превентивну мету, яка зазвичай визначається предметом правового впливу відповідної галузі права та цілями (призначенням) її існування» [2, с. 87–88]; «метою галузі конституційного права є запобігання узурпації публічної влади, незмінності еліт, сваволі органів публічної влади, порушенням насамперед громадянських і політичних прав і законних інтересів людини» [2, с. 88; 3, с. 29]. У цьому контексті актуальним є дослідження превентивності окремих складників системи конституційного права, зокрема парламентського права.

Парламентське право пропонується розуміти як підгалузь конституційного права, яка покликана регулювати відносини матеріального (між парламентом як представницьким законодавчим органом і народом як джерелом влади, міжінституційні, що визначають місце парламенту в системі розподілу державної влади) й організаційного, процедурно-процесуального (парламентські процедури, законодавчий

Третякова Тетяна Миколаївна

Соціально-психологічне осмислення явища емоцій 267

СЕКЦІЯ 7

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Терлецький Дмитро Сергійович

Справа Скрипки як уособлення ефективності конституційної
скарги в національному правопорядку. 270

Афанасєва Мар'яна Володимирівна

Мотивована оцінка судом аргументів учасників справи:
конвенційний та національний стандарт 274

Mishyna Natalia

Axiology of the implementation of European court of human rights'
judgements in Ukraine (subsidiarity). 276

**Веденєєв Дмитро Валерійович,
Семенюк Олександр Георгійович**

Організаційно-правові засади розбудови органів стратегічних
комунікацій у військових формуваннях України 279

Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна

Україна як соціальна держава в умовах воєнного стану. 283

Бальцій Юрій Юрійович

Щодо обмеження прав людини в умовах надзвичайного стану. 285

Панасюк Віта Миколаївна

Особливості конституційного закріплення підстав,
меж та порядку обмеження конституційних прав
та їх співвідношення з дискримінацією. 288

Волкова Дарія Євгенівна

Роль релігійних організацій у реалізації права
на охорону здоров'я 290

Батан Юрій Дмитрович

Запобіжне призначення парламентського права
у контексті людиноцентризму. 292

Ігнатова Анастасія Сергіївна

Генезис поняття «національна меншина». 295

Козирь Дмитро Валерійович

Локальна демократія як загальноєвропейська цінність. 297

Павзюк Анатолій Анатолійович

Окремі проблеми використання е-технологій
при здійсненні народного волевиявлення 300